

Organisera för skolbibliotek i undervisningen

Skolverket

Stor potential i skolbibliotek

- Att skolbibliotek kan stärka elevers kunskapsutveckling har stöd i forskning.
- En förutsättning är att skolbiblioteket fungerar som en del av skolans övriga pedagogiska verksamhet.
- För att få ut bäst nytta och effekt av sin skolbiblioteksverksamhet måste den vara en integrerad del av skolan och inte ett separat spår eller en parallell verksamhet.

Styrdokumenten

Styrdokument för skolbibliotek

- Skollagen – tillgång till skolbibliotek.
- Läroplan – ”rektorn ansvarar för att skolbiblioteket används i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens”.
- Bibliotekslagen – betonar demokratiska aspekter och definierar prioriterade grupper.
- För kommunala skolor – biblioteksplan för all offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Kan också finnas

- Gemensam skolbiblioteksplan för huvudmannens skolor.
- Medie- och informationskunnighetsplan.
- Läsfrämjandeplan.
- Lokal handlingsplan för skolbiblioteksverksamhet på egna skolan.
- Regional biblioteksplan inkluderar i en del regioner även skolbibliotek.

Skolbibliotek?

Saknas entydig definition

- Skolbibliotek och folkbibliotek (kommunbibliotek) har olika uppdrag.
- Stor variation i vilken typ av skolbiblioteksverksamhet som eleverna möter i sin skolgång.
- Skolbiblioteksverksamhet snarare än skolbibliotek – betonar att det handlar om mer än mediebeståndet och lokalen.

Tankemodell - skolbibliotek

Funktioner

skolbiblioteksverksamheten ska stärka skolans uppdrag kring kunskap och värden.

Lokal

anpassad efter skolans och elevers behov exempelvis studiero, kultur och kunskapsinhämtning.

Mediebestånd

skolbibliotekets bestånd ska vara allsidigt och relevant för målgruppen till innehåll såväl som form.

Profession

bibliotekariens kompetens har tonvikt på MIK, läsfrämjande och värdegrundsarbete.

Skolbibliotekarie?

Skolbibliotekariekompetens

- Bemanning – en förutsättning för att uppnå läroplanens intentioner.
- Skolbibliotekarie – ingen legitimationsskyddad titel men vanligen menas utbildad inom biblioteks- och informationsvetenskap.
- Tonvikt på informationsvetenskap och kompetenser som att organisera och tillgängliggöra medier, information och kunskap, digital delaktighet och digital kompetens.
- Läsfrämjande tradition.

”Som bibliotekarie jobbar du med att söka, organisera och tillgängliggöra information. Din roll är att vara specialisten som visar vägen i dagens informationssamhälle.”

Högskolan i Borås, beskrivning av utbildningen

Figur med [CC BY-licens](#) från rapporten [Profession, Utbildning, Forskning, Biblioteks- och informationsvetenskap för en stärkt bibliotekarieprofession.](#)

Utvärdera och utveckla

Skapa struktur och kontinuitet

- Lokal handlingsplan – pekar ut riktningen för verksamheten och hur den ska följas upp
- Samarbete mellan professioner – förankra skolbiblioteksverksamheten på skolan.

Systematisera samarbete

Systematisering ger mer likvärdighet

- Systematiska kvalitetsarbetet handlar om att synliggöra kvalitet och likvärdighet.
- Skolbiblioteksverksamheten kan vara svaret på: Hur gör vi?

A close-up, back view of a person with dark, thick braided hair. They are wearing a light-colored, textured sweater. The background is blurred, showing other people in what appears to be a classroom or meeting setting. A purple banner with white text is overlaid across the middle of the image.

Lärare ♥ bibliotekarie!

Skolbiblioteket är hela skolans angelägenhet!

- Lärarna och skolbibliotekarierna jobbar mot samma mål.
- Skolbiblioteket är allas. Ett arbetsverktyg för lärare och elever.
- En förlängning av läromedlen – fördjupning och komplettering
- Samarbeta mellan professioner. Även elevhälsa och SYV.

Samarbetet mellan skolbibliotekarier och lärare

Nivå 7: Läraren och bibliotekarien arbetar tillsammans vid utvärdering och utveckling av kurs- och arbetsplaner.

Nivå 6: Läraren och bibliotekarien arbetar i team för att helt kunna utnyttja möjligheterna i ett undersökande arbetssätt.

Nivå 5: Läraren använder bibliotekets resurser som en integrerad del av undervisningen i ämnet.

Nivå 4: Läraren lyssnar och tar vara på idéer från bibliotekspersonalen och använder bibliotekets resurser i syfte att komplettera sitt ämne.

Nivå 3: Läraren lånar medier från olika resurser.

Nivå 2: Läraren undervisar med hjälp av en privat samling.

Nivå 1: Läraren använder läroboken med arbetsbok och använder inte bibliotekets resurser.

Ögland med flera; [Mäta och väga: om statistik och effektivitet på folkbibliotek \(PDF\)](#) (2012).

Var gör kompetensen mest nytta?

- Tydliga förväntningar.
- Rikta skolbiblioteksverksamheten dit den behövs mest.
- Balans mellan öppethållande, klassrumsnärvaro och gemensam planering.
- En planerad, strukturerad verksamhet är en hjälp för likvärdighet och att man når dit man vill.

Reflektionsfrågor

Hur kan huvudmannen stödja rektors arbete i att utveckla skolbiblioteksverksamheten?

På vilka sätt kan skolbiblioteksverksamheten bidra till elevernas kunskapsutveckling?

Vilka strukturer behövs för ett framgångsrikt samarbete mellan lärare och skolbibliotekarie?

Skolverket